2. Begrebet sager »om registrering eller gyldighed af patenter«, der omhandles i artikel 16, nr. 4, må anses som et selvstændigt begreb, der skal anvendes ensartet i alle kontraherende stater.

3. Begrebet sager »om registrering eller gyldighed af patenter« omfatter ikke en retstvist mellem en ansat, der er ophavsmand til en opfindelse, for hvilken der er ansøgt om eller udstedt patent, og vedkommendes arbejdsgiver, når tvisten drejer sig om, hvilke rettigheder over patentet der tilkommer parterne hver især i kraft af ansættelsesforholdet.

Mertens de Wilmars Koopmans

Bahlmann O'Keeffe Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. november 1983.

P. Heim
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT S. ROZÈS FREMSAT DEN 5. OKTOBER 1983 [1]

Høje Domstol

Nederlandenes Hoge Raad har forelagt Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse i en retstvist mellem F. M. J. J. Duijnstee, kurator for anpartsselskabet BV Schroefboutenfabrik, under konkurs, og Lodewijk Goderbauer, der gjorde en patenteret opfindelse, mens han var ansat i selskabet.

I — De faktiske omstændigheder er følgende:

Lodewijk Goderbauer, der er bosiddende i Schaesberg (Nederlandene), gjorde, mens han var direktør i Everts og Van der Weijden, Heerlen (Nederlandene), der fremstillede bolte, en opfindelse, der bestod i en indretning til fastgørelse af

1 — Oversat fra fransk

en skinne på en svelle. Han indgav i eget navn ansøgning om patent på denne opfindelse (nr. 75.93593) til den nederlandske patentkommission og senere i toogtyve andre lande, heraf fem kontraherende stater.

Everts var af den opfattelse, at den omhandlede opfindelse skyldtes den særlige viden, som Lodewijk Goderbauer havde i kraft af sine almindelige arbejdsopgaver i selskabet, og den 26. august 1976 indstævnede selskabet ham for præsidenten for Arrondissementsrechtbank, Maastricht, med påstand om, at han — under trussel om dagbøder — principalt tilpligtedes at overdrage selskabet den nederlandske patentansøgning såvel som de i udlandet indgivne ansøgninger og meddelte patenter, samt subsidiært, at det blev pålagt Goderbauer at afstå fra at råde over de omhandlede ansøgninger og patenter samt at træffe enhver nødvendig foranstaltning til de omhandlede ansøgninger og patenter.

Ved dom af 7. december 1976 statuerede præsidenten for den nævnte ret, at der ikke kunne gives medhold i den principale påstand, hvorimod den subsidiære påstand blev taget til følge.

På et senere tidspunkt, der ikke er oplyst, gjorde Everts i henhold til bestemmelserne i den nederlandske patentlovs artikel 10 [1], over for den nederlandske patentkommission krav på *retten* til det nederlandske patent, som Lodewijk Goderbauer's *ansøgning* drejede sig om.

Den nederlandske patentkommission, afdelingen for patentansøgninger, imødekom den 28. december 1977 Everts anmodning, og denne afgørelse blev den 7. marts 1979 stadfæstet af patentkommissionens ankenævn.

Den 10. april 1979 foranledigede Everts, at den nederlandske patentansøgning blev overdraget til selskabet.

På et tidspunkt, der heller ikke er oplyst, men som ligger efter den omtalte overdragelse, og uden at der åbenbart foreligger nogen årsagsforbindelse hermed, gik Everts konkurs.

Advokat Duijnstee, Rekem (Belgien), blev udpeget som kurator i konkursboet.

Den 28. november 1979 sagsøgte han Lodewijk Goderbauer under en sag om foreløbige forholdsregler, som behandles af præsidenten for Arrondissementsrechtbank, Maastricht, og hvorunder han påstod ham [Goderbauer] kendt pligtig at underskrive de formularer, der var nødvendige med henblik på at overdrage de indgivne ansøgninger samt de meddelte patenter i de toogtyve andre lande.

Den 19. december 1979 frifandt præsidenten for den nævnte ret sagsøgte.

Den 21. december 1979 sagsøgte Lodewijk Goderbauer kurator ved Arrondissementsrechtbank, Maastricht, idet han

1 — Denne artikel bestemmer:

»1. Såfremt den frembringelse eller den fremgangsmåde, for hvilken der ansøges om patent, er opfundet af en person, der i en andens tjeneste beklæder en stilling, hvis karakter indebærer, at han har anvendt sin særlige viden til at gøre opfindelser af samme art som den, patentansøgningen angår, har arbejdsgiveren ret til patentet.

2. Såfremt det ikke kan antages, at opfinderen enten i form af den løn, han oppebærer, eller i form at et særskilt vederlag holdes skadesløs for tabet af patentet, skal arbejdsgiveren betale ham et rimeligt beløb i forhold til opfindelsens økonomiske betydning og de omstændigheder, hvorunder den har fundet sted. Dersom arbejdsgiveren og opfinderen ikke når til enighed om dette beløb, kan de ved skriftlig henvendelse til patentkommissionen anmode denne om at fastsætte det nævnte beløb. Patentkommissionen træffer afgørelse på grundlag af anmodningen. Den trufne afgørelse, som skal begrundes, er bindende for parterne. Benytter arbejdsgiveren og opfinderen ikke denne mulighed, finder artikel 56 anvendelse. Opfinderen fortaber ethvert retskrav i henhold til nærværende bestemmelse efter udløbet af en periode på tre år fra meddelelsen af patentet.

3. Aftaler i strid med foranstående stykke er uden retsvirkning«.

Artikel 56, stk. 2 bestemmer:

»Retssager, hvorunder der rejses krav i henhold til artikel 10, stk. 2, anses for at vedrøre en ansættelsesaftale«.

under en sag om foreløbige forholdsregler påstod kurator tilpligtet at anerkende den »tilbageholdsret«, som han [Goderbauer] hævder tilkommer ham i medfør af artikel 60 [1] i den nederlandske konkurslov, både med hensyn til den nederlandske patentansøgning og med hensyn til de udenlandske ansøgninger og patenter.

Kurator fremsatte i sin påstand et modkrav af samme indhold som under den forudgående sag om foreløbige forholdsregler, han havde anlagt den 28. november 1979.

Den 24. april 1980 statuerede retten, at der hverken kunne gives Lodewijk Goderbauer eller kurator medhold i deres påstande.

Den 17. juli 1980 indankede kurator denne dom for Gerechtshof, 's-Hertogenbosch, hvorunder han påstod frifindelse, for så vidt angik Lodewijk Goderbauer's påstand, samt domfældelse, for så vidt angik det i hans egen påstand indeholdte modkrav, som gik ud på, at Lodewijk Goderbauer under trussel om tvangsbøder skulle tilpligtes at medvirke til at opfylde de formaliteter, der var nødvendige med henblik på overdragelse af de omhandlede ansøgninger og patenter til Everts eller til kurator.

Lodewijk Goderbauer indgav en kontraanke, hvorunder han for det tilfælde, at han kendtes pligtig at overdrage ansøgningerne og patenterne til Everts, under henvisning til den nederlandske patentlovs artikel 10, stk. 2, påstod sig tilkendt en tilbageholdsret over for kurator, så længe han ikke havde modtaget skadesløsholdelse for tabet af patentet samt for de administrative omkostninger, han havde haft (indleveringsafgifter, designeringsafgifter mv.).

1 — Denne artikel bestemmer: »En fordringshaver, der kan udøve tilbageholdsret over et skyldnerens tilhørende formuegode, indtil hans fordring er ophørt, mister ikke denne ret derved, at skyldneren kommer under konkurs«.

Den 20. maj 1981 stadfæstede Gerechtshof, 's-Hertogenbosch, den indankede dom.

Kurator indankede denne dom til kassation. Lodewijk Goderbauer påstod som kassationsindstævnt stadfæstelse.

Ingen af parterne i retstvisten har rejst de spørgsmål, som er forelagt af den nederlandske ret. Generaladvokaten ved denne ret har foreslået, at spørgsmålet om fortolkningen af artiklerne 19, 16, 6 og 22 i konventionen af 1968 forelægges for Domstolen.

II — Nederlandenes Hoge Haad har ved dom af 29. oktober 1982 forelagt følgende spørgsmål:

1. Medfører den forpligtelse, som domskonventionens artikel 19 indebærer for en ret i en kontraherende stat, til på embeds vegne at erklære sig inkompetent, at en bestemmelse som den, der findes i den overfor nævnte artikel 419, stk. 1, mister sin betydning, således at kassationsdomstolen i sin behandling skal inddrage spørgsmålet, om den indankede afgørelse er truffet i en sag, som omhandlet i artikel 19, og — i bekræftende fald — skal annullere den indankede afgørelse, og skal dette også ske, når spørgsmålet ikke er rejst i form af et anbringende?

2. Skal spørgsmålet, om der er tale om en sag »om registrering eller gyldighed af patenter«, som omhandlet i domskonventionens artikel 16, nr. 4, besvares:

   — efter den kontraherende stats ret, hvis domstole er kompetente ifølge bestemmelsen,

— efter lex fori, eller

— på grundlag af en selvstændig fortolkning af den nævnte bestemmelse?

3. Hvis spørgsmål 2 må besvares på grundlag af det sidstnævnte kriterium, skal en sag som den foreliggende da betragtes som en sag om »registrering eller gyldighed af patenter«?

III — Jeg skal tage stilling til disse spørgsmål i en anden rækkefølge, som har den fordel, at den følger nummerordenen for de bestemmelser, der skal fortolkes.

Hoge Raad's andet spørgsmål

Ved dette spørgsmål ønskes fastslået, på hvilket grundlag begrebet »sager om registrering eller gyldighed af patenter«, jfr. konventionens artikel 16, nr. 4, skal forstås. Efter min opfattelse skal dette begreb fortolkes på *selvstændigt* grundlag.

Kommissionen har med rette anført, at der vil være ulemper både ved at foretage kvalifikationen på grundlag af lovgivningen i den stat, ved hvis domstol sagen verserer (lex fori), og på grundlag af lovgivningen i den kontraherende stat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering af patentet, eller hvor denne er foretaget eller ifølge bestemmelserne i en international konvention anses for at være foretaget.

Det er i Domstolens praksis antaget, at konventionens anvendelsesområde skal fastlægges på grundlag af et selvstændigt kriterium. Domstolen har herom udtalt, at »eftersom det nemlig i størst muligt omfang må sikres, at de af konventionen flydende rettigheder og forpligtelser bliver lige og ensartede for de kontraherende stater og de af konventionen berørte personer«, er det vigtigt, at artikel 1 ikke fortolkes »som en simpel henvisning til den interne retsorden i denne eller hin af de kontraherende stater«, og »de i artikel 1 anvendte begreber skal derfor betragtes som selvstændige begreber, der må fortolkes dels ud fra konventionens mål og opbygning, dels ud fra almindelige principper, som kan udledes af de nationale retssystemer under et« [1].

Denne fremgangsmåde må ligeledes følges ved bestemmelsen af de sager, der i henhold til artikel 16 er undergivet en enekompetence. Mens konventionens artikel 1 i princippet udelukker bestemte sager fra dens anvendelsesområde, f.eks. konkurssager (stk. 2), undtager bestemmelsen ikke på samme måde retstvister vedrørende patenter og andre rettigheder, der medfører deponering eller registrering. For så vidt som retstvisten angår registreringen eller gyldigheden af sådanne rettigheder, *tildeler* artikel 16, nr. 4, tværtimod enekompetence til retterne i den kontraherende stat, hvor der er ansøgt om registrering. Bestemmelsen gør i øvrigt ingen indskrænkning i konventionens almindelige og specielle bestemmelser, som derfor i princippet finder anvendelse.

Domstolen har anvendt samme fremgangsmåde, for så vidt angår sager vedrørende køb, hvor købesummen skal betales i rater (artikel 13 og artikel 14, stk. 2) [2], samt vedrørende en speciel kompetenceregel (»sager om kontraktforhold«, artikel 5, nr. 1) [3].

1 — Dom af 22. 2. 1979 i sag 133/78, Gourdain, Sml., s. 743, præmis 3.

2 — Dom af 21. 6. 1978 i sag 150/77, Ott, Sml., s. 1432 ff.

3 — Dom af 22. 3. 1983 i sag 34/82, Peters, Sml. 1983, s. 987.

Det følger af det anførte, at de begreber, der anvendes i artikel 16, herunder i bestemmelsens nr. 4, ligeledes skal fortolkes selvstændigt.

Hoge Raad's tredje spørgsmål

a) Omfatter udtrykket »sager om registrering eller gyldighed af patenter«, når det fortolkes på et selvstændigt grundlag, en retstvist af den art, som verserer for den nederlandske ret?

Det er — i overensstemmelse med Domstolens praksis — min opfattelse, at de enekompetencer, som konventionen hjemler som undtagelser fra de almindelige og specielle kompetenceregler, som udgangspunkt skal fortolkes snævert.

Domstolen har nemlig fastslået følgende:

... »den eksklusive kompetence, der af hensyn til en god retspleje er tillagt en kontraherende stats retter i henhold til konventionens artikel 16, har desuden den virkning, at parterne fratages den ret til valg af værneting, som de ellers ville have, og at de i visse tilfælde kan sagsøges ved en ret, som ikke er deres hjemting«.

Domstolen har på dette grundlag antaget, at

»artikel 16 ... derfor ikke [må] fortolkes videre, end dens formål kræver« [1].

Ganske som den i artikel 16, nr. 3, omhandlede enekompetence (gyldigheden af indførelse i offentlige registre) kan den i henhold til nr. 4 gældende enekompetence forklares med, at patenter og andre lignende rettigheder — afhængig af de gældende ordninger i de kontraherende stater — medfører enten deponering eller registrering efter forudgående kontrol, samt med at det er indlysende, at det er retterne i den stat (»beskyttelsesstaten«), på hvis område denne deponering eller registrering er foretaget eller anses for at være foretaget, som er bedst egnet til at behandle sager, hvori afgørelsen af det omtvistede spørgsmål (om patentet er gyldigt eller eksisterer, begæring om en prioritetsstilling på grundlag af den tidligere ansøgning, ugyldighed, fortabelse, opfindelsens »nyhedskarakter«, osv.) i sig selv afhænger af, om ansøgningen eller registreringen er gyldig eller har fundet sted.

Intet af disse spørgsmål ses at foreligge *som det væsentligste* i den ved retten verserende sag. At patentet blev retmæssigt meddelt, er heller ikke blevet bestridt på tidspunktet for patentansøgningen, og spørgsmålet er heller ikke blevet rejst under sagens behandling for Hoge Raad.

På grundlag af hvad der er oplyst i sagen, må det antages, at udfaldet at retstvisten i første række afhænger af beskaffenheden af det retsforhold, der bestod mellem Everts og Logewijk Goderbauer, samt af de rettigheder og forpligtelser, der opstod i kraft af dette retsforhold.

Dette spørgsmål opstår »forlods« i forhold til de egentlige formaliteter omkring Lodewijk Goderbauer's overdragelse af de indgivne ansøgninger eller registrerede patenter i de andre kontraherende stater end Nederlandene. Først når der er taget stilling til, hvilken bistand Lodewijk Goderbauer i givet fald skal yde kurator, opstår det egentlige spørgsmål om overdragelse af ansøgerens

1 — Dom af 14. 12. 1977 i sag 73/77, Sanders, Sml., s. 2390, præmisserne 17 og 18.

eller opfinderens rettigheder i de andre kontraherende stater og i tredjelande.

I virkeligheden tilstræber kurator — dette fremgår tydeligt af, at han i underinstansen anlagde en sag om *foreløbige forholdsregler* — at der træffes bestemmelse om en *foreløbig* foranstaltning, hvorved der pålægges Lodewijk Goderbauer en *handle*forpligtelse, da det er nødvendigt at opfylde de formelle krav til overførelsen for at afslutte konkursen.

Om en sådan foranstaltning kan anordnes, beror på de tidligere privat- og handelsretlige forbindelser mellem Everts og Lodewijk Goderbauer. Spørgsmålet er, om kurator, for så vidt som han er indtrådt i selskabets rettigheder, på grundlag af ansættelsesforholdet, herunder arbejdsaftalen mellem Lodewijk Goderbauer og selskabet, kan kræve, at denne, uanset det krav om godtgørelse, som han fortsat gør gældende mod fallenten, skal samarbejde med henblik på opfyldelsen af de formaliteter, som er de nødvendige forudsætninger for at realisere den del af konkursboets aktiver (simple fordringer), som består af ansøgninger og patenter, der er indgivet, henholdsvis meddelt i udlandet i Lodewijk Goderbauer's navn.

b) Siden vedtagelsen af konventionen om fuldbyrdelse er der udarbejdet to internationale konventioner om patenter, nemlig konventionen om meddelelse af europæiske patenter, undertegnet i München den 5. oktober 1973, og konventionen om det europæiske patent for fællesmarkedet, undertegnet i Luxembourg den 15. december 1975.

For nærværende er alene Münchenkonventionen trådt i kraft. Den omhandler alene det europæiske patent. De af Lodewijk Goderbauer indgivne ansøgninger og modtagne patenter er imidlertid af national karakter, og det må derfor antages, at de alene er omfattet af Pariser-konventionen af 1883 om beskyttelse af industriel ejendomsret, undertegnet den 20. marts 1883 og senest revideret i Stockholm den 14. juli 1967.

Dette forhold er gjort til genstand for nærmere drøftelser i de indgivne skriftlige indlæg, og det er ikke uden interesse at behandle kompetencespørgsmålet i lyset af de løsninger og synspunkter, der indgår i de to konventioner fra München og Luxembourg. Disse to konventioner, der er nyere end Bruxelles-konventionen, indeholder særlige bestemmelser om kompetencespørgsmålet, herunder i sager vedrørende ugyldigkendelse af patenter i henhold til Luxembourg-konventionen. Desuden behandler de særskilt det tilfælde, at opfinderen er i en arbejdsgivers tjeneste.

München-konventionens artikel 60, stk. 1, bestemmer følgende:

»Retten til et europæisk patent tilkommer opfinderen eller hans retsefterfølger. Er opfinderen arbejdstager, er lovgivningen i den stat, i hvilken arbejdstageren har sin hovedbeskæftigelse bestemmende for retten til det europæiske patent; kan det ikke fastslås, i hvilken stat arbejdstageren har sin hovedbeskæftigelse, anvendes lovgivningen i den stat, i hvilken arbejdsgiveren har den virksomhed, til hvilken arbejdstageren er knyttet.«

Artikel 4 i protokollen om retternes kompetence og anerkendelsen af afgø-

relser om retten til at få meddelt et europæisk patent (den såkaldte »anerkendelsesprotokol«), der er knyttet som bilag til konventionen, er sålydende:

»Omhandler den europæiske patentansøgning en arbejdstagers opfindelse, er med forbehold af artikel 5 retterne i den kontraherende stat, *hvis lovgivning* i henhold til konventionens artikel 60, stk. 1, 2. pkt., *er bestemmende for retten til det europæiske patent,* enekompetente til at træffe afgørelse i tvister mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren.«

Artikel 68 i Luxembourg-konventionen er sålydende:

»Hvor andet ikke er fastsat i denne konvention, finder konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, undertegnet i Bruxelles den 27. september 1968 ... anvendelse på søgsmål vedrørende fællesskabspatenter og på afgørelser, som træffes med hensyn til sådanne søgsmål.«

Konventionens artikel 69, stk. 4, er sålydende:

»Enekompetente, uden hensyn til bopæl, er: ...

...

b) i sager om retten til patenter mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager, retterne i den kontraherende stat, *efter hvis lovgivning retten til et europæisk patent er fastlagt* i overensstemmelse med artikel 60, stk. 1, andet punktum, i den europæiske patentkonvention. En aftale om retternes kompetence er kun gyldig, for så vidt den er tilladt efter den nationale lovgivning, som arbejdskontrakten er undergivet.«

Endelig bestemmer artikel V d i den som bilag til Bruxelles-konventionen knyttede — men endnu ikke ikrafttrådte — protokol, som ændret ved dels konventionen om kongeriget Danmarks, Irlands og Det forenede kongerige Storbritanniens og Nordirlands tiltrædelse af konventionen, dels ved konventionen om Den hellenske Republiks tiltrædelse:

»Med forbehold af den kompetence, der i henhold til konventionen om meddelelse af europæiske patenter, undertegnet i München den 5. oktober 1973, er tillagt den europæiske patentmyndighed, har retterne i hver kontraherende stat, uanset bopæl, enekompetence for så vidt angår registreringen og gyldigheden af et europæisk patent, der er meddelt for denne stat, og som ikke er et fællesskabspatent i henhold til artikel 86 i konventionen om det europæiske patent for fællesmarkedet, undertegnet i Luxembourg den 15. december 1975.«

Det fremgår af samtlige de nævnte bestemmelser, at domstolene i den stat, hvis lovgivning finder anvendelse på spørgsmålet om retten til patent (det europæiske patent eller fællesskabspatentet), er enekompetente, for så vidt angår tvistigheder mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager vedrørende patenter, og det bekræftes indirekte, at begreberne registrering og gyldighed af patenterne har en særlig karakter.

Også såfremt der var tale om et europæisk patent eller et fællesskabspatent, ville domstolene i den stat, på hvis område arbejdstageren har sin hovedbeskæftigelse, det vil i den foreliggende sag sige de nederlandske retter, have enekompetence, for så vidt som retstvisten mellem Lodewijk Goderbauer og kurator findes at måtte henføres under begrebet »tvister mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren«. Det må antages, at

Lodewijk Goderbauer har haft sin hovedbeskæftigelse i Nederlandene; og selskabet Everts, ved hvilket han var ansat, har også hovedkontor i Nederlandene.

Eftersom de nederlandske retters kompetence — som nærmere fastlagt i de interne kompetenceregler i den nederlandske patentlovs artikel 54 [1] — i den foreliggende sag hviler på Bruxelleskonventionens artikel 2 i forening med artikel 5, berøres den ikke af bestemmelserne i de to europæiske konventioner om patenter.

c) Det fremgår af sagen, at retstvisten mellem Lodewijk Goderbauer og kurator for Everts opstod, *før* selskabet gik konkurs.

Som Det forenede Kongeriges regering har anført i sit skriftlige indlæg, kan det imidlertid ikke udelukkes, at den foreliggende sag, selv om den ikke er af den i artikel 16, nr. 4, omhandlede art, og således i princippet er omfattet af konventionens almindelige og specielle bestemmelser, dog har en mere eller mindre snæver forbindelse med konkursinstituttet, som udtrykkeligt undtages i artikel 1.

Der kunne f.eks. være tale om spørgsmålet vedrørende registrering af et patent for kurator. Det er med henblik på denne mulighed, at Lodewijk Goderbauer har henvist til den nederlandske konkurslovs artikel 60.

Jeg skal imidlertid bemærke, at bortset fra, at de omtvistede ansøgninger og patenter er registreret i udlandet, og at kurator er bosiddende i Belgien, har den foreliggende sag ingen tilknytning til udlandet.

Med hensyn til spørgsmålet om retsvirkningerne af konkursen, for så vidt angår overdragelsen af aktiver i form af enerettigheder, som skal registreres i de andre medlemsstaters offentlige registre, bemærkes, at dette spørgsmål først opstår på et senere stadium, idet der først skal tages stilling til, om disse formuegoder er en del af boets aktiver. De omtvistede ansøgninger og patenter kan imidlertid kun inddrages under konkursbehandlingen af Everts i den stat, hvor en sådan behandling først er blevet iværksat, dvs. i Nederlandene.

Ligeledes er det også først på et senere stadium, at det spørgsmål opstår, hvilke retsvirkninger det har for overførelsen af de omtvistede ansøgninger og patenter, om konkursen er blevet registreret i de offentlige registre i de andre kontraherende stater, hvor de nævnte formuegoder er blevet registreret.

Såfremt det antages, at nederlandsk international privatret vedrørende konkurs finder anvendelse, når man således til det samme resultat som på grundlag af den af mig foreslåede fortolkning af konventionens artikel 16, nr. 4.

Hoge Raad's første spørgsmål:

Artikel 419, stk. 1, i den nederlandske civilproceslov, bestemmer, at:

»Hoge Raad i sin behandling kun [skal] tage de anbringender, hvorpå anken støttes, i betragtning.«

1 — Denne artikel bestemmer:

»1. Arrondissementsrechtbank, Haag, har enekompetence til som førsteinstans at behandle sager vedrørende annullation af et patent, vedrørende konstatering af, at patentet er uden retsvirkninger, eller vedrørende krav om tilkendelse af et patent, jfr. henholdsvis artiklerne 51, 52 og 53, såvel som vedrørende fastsættelse af en erstatning, jfr. artiklerne 34, stk. 9, 34 *a*, stk. 2, samt 34 *b*, stk. 3.
...«

Ingen af parterne har udtrykkeligt gjort gældende, at de nederlandske retter muligvis savner international kompetence, og retten har derfor rejst det spørgsmål, om det ikke trods den nævnte nationale retsregel påhviler den på embeds vegne at prøve sin egen kompetence, jfr. konventionens artikel 19, der er sålydende:

»En ret i en kontraherende stat, for hvilken der *som det væsentligste* indbringes en retstvist, der i medfør af artikel 16 henhører under en i en anden kontraherende stat beliggende rets enekompetence, skal på embeds vegne erklære sig inkompetent«.

Kommissionen, den tyske regering samt den britiske regering har besvaret dette spørgsmål bekræftende, hvilket er i fuld overensstemmelse med såvel præamblen som grundtanken i konventionen.

Jeg er imidlertid af den opfattelse, at den foregående redegørelse vedrørende spørgsmål 2 og 3 gør det overflødigt at tage stilling til dette problem.

Spørgsmålet om, hvorvidt domstolene i en medlemsstat med rette kan undlade at efterprøve deres egen kompetence, medmindre det under retssagen gøres gældende, at de savner international kompetence, opstår nemlig udelukkende, dersom sagen, således som den verserer for disse retter, *som det væsentligste* vedrører en retstvist, der i medfør af artikel 16 skal behandles af retterne i en anden kontraherende stat som enekompetente.

Det er som anført min opfattelse, at en sag af den art, som verserer for den nederlandske ret, ikke efter sit særlige indhold omfattes af ordene i artikel 16, nr. 4, i hvert fald ikke som det væsentligste.

Denne principielle betragtning støttes af en anden begrundelse, der hviler på praktiske hensyn. Jeg finder nemlig ikke, at det tilgodeser hensynet til en forsvarlig retspleje at afgøre et så væsentligt spørgsmål, når — bortset fra Kommissionen — kun to medlemsstaters regeringer og blandt disse ikke engang den nederlandske regering, har afgivet skriftlige indlæg, samt når ingen anden medlemsstats regering har taget stilling, det være sig blot mundtligt.

Heller ikke Kommissionen lagde i sit mundtlige indlæg særlig vægt på dette punkt.

Jeg foreslår sammenfattende, at Domstolen som svar på de forelagte spørgsmål kender følgende for ret:

1. udtrykket »i sager om registrering eller gyldighed af patenter«, der anvendes i artikel 16, nr. 4, i Bruxelles-konventionen om fuldbyrdelse, skal fortolkes selvstændigt;

2. det omhandlede udtryk omfatter alene retstvister, der i det væsentligste vedrører registrering eller gyldighed af et patent.